

**2019 – ANUL TRIBUNIȘTILOR (VII): Mausoleul lui Șaguna și cripta
lui Priessnitz - despre prudența sa politică, simțul practic și tactul diplomatic -
Fiți în pace, nu vă sfădiți!**

Continuăm prezentarea făcută de dr. Ioan Lupaș, din lucrarea „Mitropolitul Andreiu baron de Șaguna. Scriere comemorativă”: «Astfel Dosoftei, „*care adânc din cărți știa*”, a dat greș în judecățile sale politice și s’a înșelat crezând, că Ioan Sobiescki va fi în stare să scape Moldova de Turci. Pe Antim Ivireanul al Ungrovlahiei l-a costat viața, când din lipsă de prevedere politică „nu s’a ținut de datoria-i arhierescă, ci primise a se amesteca și în cele politicești”, iar pe cucernicul Veniamin Costachi l-a înghițit surghiunu mănăstiresc, fiindcă nu putea înțelege deplin schimbările unor vremuri vijelioase, cari îl încurcaseră de tot, prin nestatornicia lor. Doar episcopul Ioan Inocențiu Micu, care a fost și el un aprig luptător pe teren politic, s’ar putea asemena încâtva, prin atitudinea sa îndrăzneată și neșovăitoare, cu politicianul Șaguna. Există însă o mare deosebire între felul lor de luptă și mai ales între rezultatele, la cari a putut să ajungă unul și celălalt: pe când lui Micu politica sa energică și fără vicleșug îi deschise, prin intrigile dușmanilor săi și ai neamului nostru, prea de timpuriu mormântul exilului, în care s’a stins între tânguiri jalnice, cu gândul vecinic la credincioșii săi chinuiți, pe Șaguna dimpotrivă prudența sa politică, simțul practic și tactul diplomatic extraordinar de fin l-a dus – chiar și între împrejurări cu totul potrivnice – din izbândă în izbândă, făcându-i cu putință, să stoarcă oricărui prilej tot folosul, ce ni-l putea da. **Dr. Ioan Lupaș, profesor la „Seminarul Andreian”**».

Amintim câteva informații legate de analiza pe care tribunistul Ioan Lupaș o făcea cu privire la activitatea „politică” a marilor ierarhi români. **Mitropolitul Moldovei, cărturarul Dosoftei** (1624-1693) a fost primul poet național și primul versificator al Psaltirii, dar și primul traducător din literatura dramatică universală, respectiv din cea istorică, contribuind la formarea limbii literare românești. În 1686, a fost dus în Polonia de oastea regelui Jan Sobieski, unde s-a stins din viață la Żółkiew -Polonia, azi Jovkva-Ucraina. A fost trecut în rândul Sfinților, de Biserica Ortodoxă Română (2005). **Sfântul ierarh Martir Antim Ivireanul** (născut în Georgia, 1650-1716), mare om de cultură și teolog, a avut un rol important în introducerea limbii române în slujbele bisericești, creând o limbă liturgică limpede (chiar dacă nu era limba sa nativă). Mare ctitor, el a fost un critic dur al moravurilor și apărător al drepturilor românilor și al bisericii ortodoxe, atitudinea antiotomană aducându-i înlăturarea din scaun și caterisirea de patriarhul ecumenic, la cererea primului domn fanariot al Țării Românești, Nicolae Mavrocordat. Fiind condamnat la exil pe viață (în M-rea Sf. Ecaterina de pe Muntele Sinai), pe drum a fost ucis de escorta turcă, trupul fiindu-i aruncat în apropiere de Adrianopol. În 1992 Sinodul Bisericii Ortodoxe Române l-a canonizat, Sfântul Antim Ivireanul fiind sărbătorit în fiecare an în 27 septembrie. **Mitropolitul Veniamin Costachi** (1768-1846) a reușit mari realizări atât ca episcop și mitropolit cât și în funcția de caimacam (locțiitor de domn de două ori). Apărând drepturile Moldovei, s-a opus ruperii Moldovei de răsărit și încorporării acesteia la Împériul Rus, împotrivindu-se și exceselor eteriștilor; s-a retras din conducerea bisericii la M-rea Slatina (1842), în timpul domniei lui Mihail Sturdza, fiind considerat mare ctitor de numeroase schituri și mănăstiri (Neamț, Agapia, Sihăstria, Slatina, etc). **Întemeietorul gândirii politice românești, Ioan Nicențiu Micu-Klein** (1692, Sadu -1768, Roma), **episcop greco-catolic** al Episcopiei româno-unite de Făgăraș și consilier imperial, a fost chemat la Viena, unde i s-a interzis întoarcerea în Transilvania; împărăteasa Maria Terezia i-a reproșat lipsa de intervenție împotriva mișcării călugărului Visarion Sarai (ieromonah sârb), principalul promotor al tulburărilor anticatolice din Transilvania (între 1744-1746).

În lucrare este consemnată relatarea dr. Ilarion Pușcariu: «Cu corpul lui, s'a îndeplinit cele prescrise de tipicul bisericesc. (...) Corpul îmbalzat (...), s'a așezat în cosciug și s'a expus în salonul din reședință pentru public (...) pe carul funebral fu dus în conduct la Rășinari, și după serviciul funebral, (...) fu așezat în cripta pregătită, pentru a cărei conservare a destinat și dat bisericii din Rășinari, ca fond suma de 4 mii floreni; peste criptă, consistoriul arhidiecezan a ridicat o capelă după modelul capelei de pe mormântul lui Prisnitz în Graefenberg, știind consistoriul, că acest monument simplu dară frumos a lui Prisnitz văzându-l într'o foaie ilustrată i-a plăcut mitropolitului Șaguna. (...) Mitropolitul Șaguna depărtându-se dintre noi a lăsat după sine toate afacerile bisericești și ale sale cele private regulate și în cea mai bună ordine. **Întreaga sa avere considerabilă a lăsat-o bisericii spre deosebite scopuri.** El rămânând între marginile canoanelor bisericești și voind și în această privință să dea un exemplu de cinosură pentru următorii săi în scaunul arhiepiscopesc (...) a dispus prin testamentul său, ca toate obiectele sale, afară de cele lăsate la arhiepiscopie, ca fond instruct să se vândă cu licitație în favorul fundațiilor. (...) arhiepiscopul și mitropolitul Andreiu baron de Șaguna și în fața morții s'a arătat mare după exemplul Sfinților părinți clasici ai bisericii. Religiozitatea adânc înrădăcinată în sufletul lui încă din casa părintească,

conștiința a-și fi împlinit cu sfințenie datorința de înalt arhieru și credincios conducător al unui popor, i-au dat tăria și bărbăția sufletească ce i-a caracterizat întreaga lui viață, să supoarte cu resignațiune greutățile unei boale îndelungate. „Toate lucrurile mele” – zicea dânsul de multeori – „le-am pus în rânduială și acum poate să urmeze cu mine ce va vrea bunul Dumnezeu”. Cuvintele din urmă ale lui adresate vicarului său: „**Fiți în pace, nu vă sfădiți**” arată că și în oara din urmă a vieții, gândurile lui erau îndreptate asupra sorții bisericii, care el cu multă grije și trudă o a adus la o stare mai fericită. Pacea, dragostea și concordia între frați, ne spune el, la răsufierea din urmă, deschide calea spre biruință. **Dr. Ilarion Pușcariu**». Pentru pasionații de istorie prezentăm imaginea capelei care l-a inspirat pe Șaguna, după modelul acesteia fiind construit „mausoleul” - loc de pelerinaj și de reculegere - în cimitirul din Rășinari. **Cripta familiei Priessnitz din Gräfenberg** (azi *Lázně Jeseník*) este important obiectiv turistic în regiunea Olomouc - centrul ecleziastic al Moraviei - cu frumoasa Coloană a Sfintei Treimi (Coloana Ciumei), monument de artă barocă sit UNESCO. Localitatea cehă este renumită în Europa datorită activității fermierului Vincenz Priessnitz (1799-1851) considerat fondatorul hidroterapiei, ramură a medicinei naturiste bazate de utilizarea apei în scop terapeutic. Chiar dacă tehnica a fost cunoscută din antichitate, Priessnitz a pus bazele hidroterapiei moderne, sub numele de „**Cure de natură**”, remediile recomandate de el fiind hrana adecvată, aerul, exercițiile fizice, odihna și apa. Sanatoriul și Spa-ul din Gräfenberg, parcul balnear, institutul și muzeul familiei Vincenz Priessnitz au fost centrul manifestărilor - în anul 1999 - a 200 aniversare a nașterii fondatorului fiind inclusă în aniversările UNESCO. Priessnitz Spa este cunoscut pentru microclimatul său – având cel mai curat aer din Republica Cehă - măsurătorile regulate recomandând locul ca ideal pentru plimbări; descrierea orașelului ceh amintește de Rășinari, multe familii stabilindu-se aici - și în Mărginime - pentru cel mai curat aer din România. Știați că în Mărginimea Sibiului și munții Cindrelului este cel mai curat aer din România?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2019-anul-tribunistilor-vii-mausoleul-lui-saguna-si-cripta-lui-priessnitz-despre-prudenta-sa-politica-simtul-practic-si-tactul-diplomatic-fiti-in-pace-nu-va-sfaditi-141796.html>

În: Tribuna, 17 februarie 2019.